

1. A VIZES ÉLŐHELYEK TERMÉSZETVÉDELMI SZEREPE EGY KONKRÉT TERÜLET BEMUTATÁSA ALAPJÁN

/Az itt közölt általános irodalmat a választott településre vonatkozó dokumentumokkal javasoljuk kiegészíteni./

1.1. A VIZES ÉLŐHELYEK TÍPUSAI, AZOK JELLEMZŐI ÉS JELENTŐSÉGÜK

BARTHA Dénes: Fátlan élőhelyek. Gyepes és vizes élőhelyek. In: B.D.: Természetvédelmi élőhelyismeret. Bp. 2013. 147-168. p.

DÉVAI György: A vizes élőhelyek típusai, sajátosságai és megőrzésük lehetőségei. In: Debreceni Szemle, 2018. 4. sz. 381-414. p.

http://szemle.unideb.hu/wordpress/wp-content/uploads/04a-D%C3%A9vai-Gy-mind_T2.pdf

DÉVAI György – NAGY Sándor – WITTNER Ilona – ARADI Csaba – CSABAI Zoltán – TÓTH Albert: A vízi és a vizes élőhelyek sajátosságai és tipológiája. In: Vizes élőhelyek. A természet és a társadalmi környezet kapcsolata. Szerk. Bóhm András, Szabó Mária. Bp. 2001. 11-74. p.

Ld. még: A vízi és a vizes élőhelyek sajátosságai és tipológiája. Oktatási segédanyag.

http://enfo.agt.bme.hu/drupal/sites/default/files/vizek_es_vizes_elohelyek_tipologiaja.pdf

KOZÁK Lajos: Vizes élőhelyek kezelése. In: K. L.: Élőhely-kezelés. Debrecen, 2011.

Digitális tankönyv.

https://regi.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tamop425/0032_elohely_kezeles/adatok.html

LAKATOS Gyula: Javaslat a hazai vizes élőhelyek osztályozására. In: Hidrológiai Közlöny, 1998. 5-6. sz. 348-349. p.

http://apps.arcanum.hu/app/hidrologia/view/HidrologiaiKozlony_1998/?pg=365&layout=s

Online hozzáférés az Arcanum Digitális Tudástár (ADT) hozzáférési pontokon: bit.ly/2mnMMSu

Magyarország élőhelyei. Vegetációtípusok leírása és határozója. Szerk. Bölöni János, Molnár Zsolt, Kun András. Vácrátót, 2011. 441 p.

Vonatkozó részek.

Bevezető:

https://www.novenyeterkep.hu/sites/novenyeterkep.hu/files/Boloni_Molnar_Kun_2011_Magyarorszag_elohelyei%20%281%29_0.pdf

Á-NÉR 2011 élőhelyek, térképek és leírások: <https://www.novenyeterkep.hu/eiu2011>

Kapcsolódó élőhelyhatározó: <https://www.novenyeterkep.hu/node/11>

REICHHOLF, Josef: A vizek világa. Európai belvizek, patakok és mocsarak. Bp. 1998. 223 p. (Természetkalauz)

Vizes élőhelyek kezelése. In: Természetvédelmi élőhelykezelés. Szerk. Kozák Lajos. Bp. 2012. 17-91. p.

1.1.1. EGYES VIZES ÉLŐHELYTÍPUSOKRÓL

Árterek élőhelyei

BÍRÓ Marianna: Ártéri füzesek és magaskórósok. In: Természetbúvár, 2008. 6. sz. 16-17. p.

BÖLÖNI János: Üde-nedves ártéri erdők. In: Természetbúvár, 2012. 2. sz. 32-33. p.

Természetvédelem és területhasználat a hullámtereken. Szerk. Gergely Erzsébet, Érdiné Szekeres Rozália. Bp. 2002. 28 p.

http://www.termeszetvedelem.hu/_user/downloads/nok/Term%20szetv%20delem%20%20%20ter%20er%20clethaszn%20ellat%20a%20hull%20el%20mtereken.pdf

Hinarasok

MESTERHÁZY Attila: Hinarasok. In: Természetbúvár, 2011. 4. sz. 32-33. p.

Mocsarak, mocsárrétek

BOTTA-DUKÁT Zoltán: Mocsárrétek, kaszálórétek, magassásosok. In: Természetbúvár, 2008. 5. sz. 18-19. p.

MOLNÁR Zsolt: Leromlott és regenerálódó gyepesek, mocsarak. In: Természetbúvár, 2011. 3. sz. 32-33. p.

Lápok, láperdők

BARTHA Dénes: Összehasonlító kutatások és kezelési javaslatok a magyarországi láperdő társulások megőrzéséért. S. I. 2003. 35 p.

BÖLÖNI János: Láprétek, tőzegmohás lápok. In: Természetbúvár, 2010. 4. sz. 26-27. p.

Lápok. Szerk. Érdiné Szekeres Rozália. Bp. 2002. 28 p.

http://www.termeszetvedelem.hu/_user/downloads/nok/L%20lapok.pdf

MOLNÁR Zsolt: Kékperjések, zsombékosok, láperdők. In: Természetbúvár, 2009. 6. sz. 34-35. p.

Tőzegmohás élőhelyek Magyarországon. Kutatás, kezelés, védelem. Szerk. Szurdoki Erzsébet. Bp. – Gömörszőlős – Miskolc. 2000. 184 p.

Szikes vizes élőhelyek

BOROS Emil: A magyarországi szikes tavak és vizek ökológiai értékelése. In: A magyarországi szikes vizek kutatásának újabb eredményei. Szerk. Ponyi Jenő, Dévai György. Debrecen, 1999. 13-80. p. (Acta biol. debrecina, Suppl. oecol. hung.)

HALMOS László: Magyarország tengerei, a szikes tavak. In: Természet Világa, 2014. 10. sz. 442-445. p.

http://epa.oszk.hu/02900/02926/00022/pdf/EPA02926_termeszet_vilaga_2014_10_442-445.pdf

MOLNÁR Zsolt: A szikes puszták. In: Természetbúvár, 2008. 4. sz. 26-27. p.

MOLNÁR Zsolt: Vakszikek, szikfokok és szikes hinarak. In: Természetbúvár, 2011. 2. sz. 32-33. p.

Szikes tavak. Szerk. Érdiné Szekeres Rozália. Bp. 2002. 28 p.

<http://www.termeszetvedelem.hu/user/downloads/nok/Szikestavak.pdf>

Egyéb vizes élőhelyek

MOLNÁR Zsolt: Néhány egyedi vegetációtípusunk. In: Természetbúvár, 2011. 5. sz. 32-33. p.

1.2. MAGYARORSZÁG VIZES ÉLŐHELYEI ÉS ÉLŐVILÁGUK

BORHIDI Attila: Magyarország növénytakarsulásainak rendszeres áttekintése. In: B. A.: Magyarország növénytakarsulásai. Bp. 2003. 610 p.
Vonatkozó részek.

BŐHM András: Nemzetközi jelentőségű vizes élőhelyek ökológiai jellegének változása Magyarországon. Sopron, 2011. 140 p.
<http://doktori.nyme.hu/358/1/disszertacio.pdf>

A magyarországi vadvizek világa. Hazánk ramsari területei. Szerk. Tardy János. Pécs, 2007. 416 p.

Pannon enciklopédia. 4. köt. Magyarország állatvilága. Főszerk. Veress István. Szakszerk. Schmidt Egon. Bp. 2007. 335 p.
Vonatkozó részek.

1996-os kiadás online:

<https://www.arcanum.hu/hu/online-kiadvanyok/pannon-pannon-enciklopedia-1/magyarorszag-allatvilaga-4745/>

Pannon enciklopédia. 3. köt. Magyarország növényvilága. Főszerk. Járainé Komlódi Magda. Szerk. Hably Lilla. Bp. 2003. 429 p.
Vonatkozó részek

Vizes élőhelyek állapotfelmérése. In: Ökológia az ezredfordulón. Szerk. Borhidi Attila, Botta-Dukát Zoltán. 3. köt. Diverzitás, konzerváció, szukcesszió, regeneráció. Bp. 2001. 167-238. p.

Vörös könyv Magyarország növénytaársulásairól. Szerk. Borhidi Attila, Sánta Antal. Bp. 1999. 1-2. köt. (A KÖM Természetvédelmi Hivatalának tanulmánykötetei)
Vonatkozó részek.

1.3. A VIZES ÉLŐHELYEK VÉDELME

ARADI Csaba: Tájéleptékű szempontok a vizes élőhelyek védelmében. In: Debreceni Szemle, 2018. 4. sz. 431-438. p.

http://szemle.unideb.hu/wordpress/wp-content/uploads/06-AradiCs_K%C3%81_T1b.pdf

KOVÁCS Gyula: Magyarországi vizesélőhely-rekonstrukciók természetvédelmi jelentősége madártani szempontból. In: Az Élhető Vidékért 2010 Környezetgazdálkodási Konferencia. Szerk. Kovács Gyula, Gelencsér Géza, Centeri Csaba. Törökkopány, 2010. 260-270. p.

http://real.mtak.hu/55845/1/Az_Elhető_Videkért_2010_Konferenciakötet_260_270_u.pdf

KRISKA György: Ökológiai törvényszerűségek az édesvizekben. In: K. Gy.: Az édesvizek és védelmük. Bp. 2003. 29-42. p. (Ökológiai kiskönyvtár)

MALATINSZKY Ákos: Vizes élőhelyek kezelése. A Természetvédelmi- és Tájgazdálkodási Intézet jegyzete a B.Sc. szintű természetvédelmi mérnök szak számára. Gödöllő, 2015. 93 p.

MARGÓCZI Katalin: Életközösségek védelme és helyreállítása. A közösségi szintű természetvédelem szükségessége és jelentősége. In: Magyar Tudomány, 2006. 6. sz. 694-699. p.

http://epa.oszk.hu/00600/00691/00030/pdf/EPA00691_magyar_tudomany_2006-06_694-699.pdf

NÉMETH Nóra: Vizes élőhelyek (wetland) szerepe a tájban és hasznosításuk a szennyvíztisztításban. In: Tájökológiai Lapok, 2004. 1. sz. 49-63. p.

<http://www.tajokologiai.lapok.szie.hu/hkiv8.html>

A Ramsari Egyezmény kézikönyve. Bp. 1999. 140 p.

<http://www.ramsar.hu/link3.htm>

TAMÁS Enikő Anna – BÍRÓ Csaba – KALOCSA Béla: Vizes élőhelyek rekonstrukciója. Baja, 2013. 109 p.

Vizes élőhelyek. In: ÁCS András – KOVÁCS Kata – KOVÁTS Nóra – STENGER-KOVÁCS Csilla: Természetes vizek védelme. Pannon Egyetem, 2012.

Digitális tankönyv.

https://regi.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tamop412A/2010-0012_termeszetes_vizek_vedelme/ch03.html

Összeállította:
Bozzai Judit